

Sygn. akt. I ACa 337/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Andrzej Palacz (spraw.)</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Anna Pełc</i> <i>SA Kazimierz Rusin</i>
<i>Protokolant:</i>	<i>st.sekr.sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2012 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **G. I. (1) i A. K. (1)**

przeciwko **M. D.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 11 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 762/11

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od pozwanego M. D. na rzecz powodów G. I. (1) i A. K. (1) solidarnie kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego .

UZASADNIENIE

Powodowie G. I. (1) i A. K. (1) w pozwie wniesionym przeciwko M. D. domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach – Wydziału XVII Cywilnego z dnia 15 września 1999 r. sygn. akt XVII C 529/98 zasadzającego solidarnie od pozwanych L. J. i małoletnich wówczas powodów na rzecz powódki (...) S.A. w T. kwotę 123.577,49 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot i kwotę 683,18 zł z odsetkami od poszczególnych kwot oraz kosztami procesu w kwocie 9.003 zł, co do którego postanowieniem z dnia 1 października 2010 r. sygn. akt I Co 238/10 Sąd Okręgowy w Katowicach nadał klauzule wykonalności na rzecz M. D. wobec przejścia uprawnień, z ograniczeniem do kwoty 59.156,08 zł w zakresie należności głównej i co do kwoty 106.974,83 zł w zakresie odsetek, a nadto zasądził od dłużników L. J., A. I. i G. I. (1) na rzecz M. D. kwotę 60,96 zł tytułem kosztów postępowania oraz zaopatrzył w klauzulę wykonalności w dniu 9 listopada 2010 r. wyrok Sądu

Okręgowego w Katowicach z dnia 15 września 1999 r. w stosunku do powodów G. I. (1) i A. K. (1), a to do kwoty 129.503,59 zł.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swojego roszczenia powodowie naprowadzili, że są następcami prawnymi – spadkobiercami zmarłego W. I. wspólnika spółki cywilnej (...) w R., która nabyła od (...) S.A. w T. opała, za który nie zapłaciła. W dacie śmierci ich ojca W. I. byli osobami małoletnimi. Z kolei pozwany w drodze cesji wierzytelności nabył od wierzyciela wierzytelność przysługującą mu na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15 września 1999 r. sygn. akt XVII C 529/98. Powodowie jako małoletnie dzieci nabyły spadek z dobrodziejstwem inwentarza, co oznacza, że odpowiadają do wysokości odziedziczonego po ojcu spadku, a to stosownie do treści art. 1031 § 2 kc.

Pozwany M. D. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powodów kosztów procesu. Naprowadził, że jest wierzycielem powodów na mocy tytułu wykonawczego składającego się z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach wyżej opisanego – wyrok został wydany przeciwko powodom jako dłużnikom solidarnym bez jakiegokolwiek ograniczenia odpowiedzialności. Dodatkowo zarzucił, że prawnie niedopuszczalne jest pozbawienie wykonalności wyroku, bo powodowie powołując się na okoliczności, które miały miejsce przed wydaniem powyższego wyroku ingerują w prawomocne orzeczenie. Ponadto powodowie nie przyjęli spadku po ojcu z dobrodziejstwem inwentarza lecz wprost, spis inwentarza po zmarłym W. I. nie został sporządzony. Spis inwentarza po W. I. dokonany przez komornika sądowego, bez uprzedniego postanowienia sądowego w tym przedmiocie, nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Wbrew twierdzeniom powodów w skład spadku po W. I. nie wchodzi tylko mieszkanie, ale także majątek spółki cywilnej, której wspólnikiem był zmarły o wartości co najmniej 114.939,63 zł co wynika z wniosku o podział majątku powyższej spółki złożonej przez samych powodów do Sądu Okręgowego – Sądu Gospodarczego w Rzeszowie jeszcze w 1998 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 24 stycznia 1995 r. została zawarta między W. I. a L. J. umowa spółki cywilnej na mocy której przedmiotem działalności spółki będzie między innymi handel opalem. Stosownie do umowy spółki (§ 7) każdy ze wspólników jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki i do jej reprezentowania.

W dniu 25.05.1997 r. zmarł ojciec powodów W. I., wspólnik powyższej spółki będąc osobą rozwiedzioną. Pozostawił po sobie dwoje dzieci, a to powodów, którzy w chwili otwarcia spadku liczyli G. I. (1) 10 lat, A. I. 16 lat. W toku postępowania o nabycie spadku po zmarłym zapewnienia spadkowe złożyła matka małoletnich powodów G. I. (2), która działając imieniem małoletnich dzieci jako ich przedstawiciel oświadczyła do protokołu rozprawy, że przyjmuje spadek po W. I.. Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 4.06.1997 r. sygn. akt I Ns 925/97 stwierdził, że spadek po W. I. nabyły jego małoletnie dzieci A. I. i G. I. (1) po 1/2 części.

Ustalił Sąd Okręgowy także, że pozwem z dnia 19.02.1998 r. (...) S.A. – Kopalnia (...) w T. złożyła pozew przeciwko L. J. o zapłatę kwoty 125.567,49 zł z ustawowymi odsetkami, pozyskując dodatkowo w trakcie procesu także małoletnich powodów jako spadkobierców W. I. drugiego (...) spółki (...) a to tytułem braku zapłaty za opała zakupiony przez wspólników spółki cywilnej (...) w R.. W sprawie tej w odpowiedzi na pozew G. I. (2) działając imieniem swoich małoletnich dzieci zarzuciła, że ci pozwani nie mieli nic wspólnego ze spółką (...) prowadzoną przez jej byłego męża. Ponadto podała, że opała został odsprzedany przez spółkę (...), który jest podejrzany o zagarnięcie całego majątku spółki cywilnej (...) – Prokuratura prowadzi stosowne postępowanie przygotowawcze 2 Ds. 89/99 o zagarnięcie mienia przez L. J..

Mimo powyższych zarzutów Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 15.09.1999 r. sygn. akt XVII C 529/98 zasądził solidarnie od pozwanych L. J., małoletniej A. I. i małoletniego G. I. (1) na rzecz (...) S.A. w T. kwotę 123.577,49 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot a także koszty procesu.

Postanowieniem z dnia 7.03.2002 r. ten Sąd nadał klauzulę wykonalności powyższemu wyrokowi na rzecz (...) S.A. w T. jako nabywcy wierzytelności (...) S.A. – Kopalni (...) w T..

Na wniosek wierzyciela (...) S.A. w T. toczyło się postępowanie egzekucyjne w celu wyegzekwowania należności wynikającej z powyższego wyroku. W toku egzekucji zlicytowano mieszkanie położone w R. przy ul. (...) stanowiące uprzednio własność W. I. za kwotę 88.023,25 zł (mieszkanie był zaniedbane, zdewastowane, W. I. był osobą nadużywającą alkoholu). Po sporządzeniu planu podziału uzyskanej kwoty z licytacji wierzycielowi przypadła kwota 75.501,72 zł na którą składała się kwota 73.311,72 zł tytułem należności głównej, kwota 2.000 zł tytułem zwrotu zaliczki, kwota 190 zł tytułem opłaty od wniosku egzekucyjnego. Postanowieniem z dnia 15.12.2005 r. komornik umorzył prawomocnie postępowanie egzekucyjne co do reszty należności wskazując na tytule wykonawczym, że w toku egzekucji wierzyciel uzyskał sumę 75.501,72 zł.

Pozwany M. D. wnioskiem z dnia 24.09.2010 r. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Katowicach o nadanie klauzuli wykonalności powyższemu wyrokowi na jego rzecz jako aktualnemu wierzycielowi w oparciu o przelew wierzytelności z dnia 13.01.2009 r. Postanowieniem z dnia 1.10.2010 r. Sąd Okręgowy w Katowicach nadał temu wyrokowi klauzulę wykonalności na rzecz wierzyciela M. D. z ograniczeniem do kwoty 59.156,08 zł w zakresie należności głównej oraz z ograniczeniem do kwoty 106.974,83 zł w zakresie odsetek a dalej idący wniosek oddalił zasądając ponadto od dłużników solidarnych na rzecz nowego wierzyciela kwotę 60,96 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania klauzulowego. Ponadto na wniosek pozwanego M. D. Sąd Okręgowy w Katowicach wydał temu wierzycielowi dwa kolejne tytuły wykonawcze oznaczając je numerami 2 i 3 celem wpisania hipoteki przymusowej w księgach wieczystych prowadzonych dla nieruchomości stanowiących własność powodów.

Pozwany – wierzyciel M. D. w dniu 17.01.2011 r. złożył wniosek egzekucyjny przeciwko powodom i L. J. celem wyegzekwowania kwoty 59.156,08 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 106.974,83 zł tytułem odsetek oraz kosztów postępowania – komornik J. Ł. Km 59/11. W toku egzekucji komornik zajął wierzytelności przysługujące dłużnikom a także zajął ich wynagrodzenia za pracę.

Ustalił Sąd Okręgowy również, że na wniosek powodów w dniu 20 maja 2011 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie sporządził spis inwentarza po zmarłym W. I. ustalając, że w skład spadku wchodzi jedynie lokal mieszkalny położony w R. przy ul. (...) o wartości 110.000 zł zaznaczając w opisie i oszacowaniu, że przedmiotowa nieruchomość została już sprzedana w drodze licytacji.

Po śmierci W. I. w dniu 20 marca 1998 r. powodowie jako jego spadkobiercy złożyli do Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniosek o podział majątku spółki cywilnej której współnikiem był ich ojciec. Postępowanie toczyło się kilka lat, było sporządzone kilka opinii biegłych i ostatecznie Sąd ustalił, że wartość pasywów spółki przekracza wartość aktywów spółki, co skutkowało, że postanowieniem z dnia 16.06.2005 r. sygn. akt GNs 2/05 (pierwotnie V GNs 2/98) ten Sąd oddalił wniosek o podział majątku spółki cywilnej (...) w R..

Analizując powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy przyjął, że powództwo jest zasadne.

Zgodnie z dyspozycją art. 840 § 1 pkt 2 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, a gdy tytułem wykonawczym jest orzeczenie sądowe dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Z kolei art. 792 kpc stanowi, że jeżeli następca ponosi odpowiedzialność tylko z określonych przedmiotów albo do wysokości ich wartości, należy w klauzuli wykonalności zastrzec mu prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, o ile prawo to nie jest zastrzeżone już w tytule egzekucyjnym (art. 319 kpc). Przewidziane w art. 319 kpc zastrzeżenie, że pozwanemu przysługuje prawo do powołania się w

toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, odnosi się również do przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza i Sąd jest obowiązany zamieścić to zastrzeżenie z urzędu w wyroku.

Wynikająca z art. 1031 § 2 kc norma prawna stanowi, że w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności opada, jeżeli spadkobierca podstępnie nie podał do inwentarza przedmiotów należących do spadku, albo podał do inwentarza nie istniejące długi.

W ocenie Sądu Okręgowego, w normalnym typowym toku zdarzeń, fakt odpowiedzialności następcy tylko z określonych przedmiotów albo do wysokości ich wartości, w myśl art. 792 kpc, pozwala na zastrzeżenie mu w klauzuli wykonalności prawo

powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, jeżeli prawo to nie jest już zastrzeżone w tytule egzekucyjnym (art. 319 kpc).

Powodowie, będąc małoletnimi, te obie możliwości utracili bez żadnej z ich strony winy. Nie byli powiadamiani o posiedzeniach niejawnych na których nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15.10.1999 r. sygn. akt XVII 527/98, jak też klauzulę na rzecz pozwanego, po przejściu uprawnień, a to na podstawie postanowienia tego Sądu z dnia 1.10.2010 r. sygn. akt I Co 328/10. Z tych też względów w ustalonym stanie rzeczy, wobec obowiązującego stanu prawnego nie dającego możliwości dokonania zmiany prawomocnego postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności, zasadne jest uwzględnienie powództwa na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 kpc. W tym względzie Sąd Okręgowy podzielił uchwałę Sądu Najwyższego z 30 września 1985 r. III CZP 49/85 – OSNC 1986 r. nr 7 – 8 poz. 109, że spadkobierca dłużnika, który złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza (także w sytuacji po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności) nie może skutecznie żądać ograniczenia klauzuli wykonalności do wartości stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 kc), bez względu na to czy dokonano, czy też nie dokonano spisu inwentarza, może on natomiast wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne oparte na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 kpc. Ten pogląd wyrażony w uchwale znajduje akceptację w doktrynie – Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego W. Siedlecki Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1996 r. komentarz do art. 792 kpc i Z. Świeboda Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 2001 r. komentarz do art. 792 kpc.

Zajmując powyższe stanowisko Sąd Okręgowy przyjął, że powodowie nabyli spadek po swoim ojcu nie wprost, lecz z dobrodziejstwem inwentarza.

Żaden przepis prawa nie nakłada na Sąd spadku obowiązku zawarcia w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku określenia w jaki sposób spadek został przyjęty przez spadkobierców. Zawarcie takiego określenia nie jest uzasadnione celem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, bo celem jest bowiem jedynie ustalenie kręgu spadkobierców po określonym spadkodawcy oraz wielkości przypadających im udziałów. Przepis art. 677 § 1 i 2 kpc określa co winno być zawarte w takim postanowieniu i nie ma zapisu, aby Sąd spadku musiał stwierdzić, czy spadek został nabyty wprost czy z dobrodziejstwem inwentarza. Poza zakresem kognicji Sądu spadku pozostają takie kwestie; jaki jest skład majątku spadkowego, obciążenie długami, zawarcie przez spadkodawcę w testamencie zapisów.

Ustalenie zakresu odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe ma istotne znaczenie dopiero na etapie realizacji przez wierzycieli spadkodawcy przysługujących im roszczeń. Samo określenie w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, że spadek został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza nie przesądzałoby definitywnie zakresu odpowiedzialności. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że w określonych sytuacjach spadkobierca może utracić przywilej ograniczonej odpowiedzialności (art. 1031 § 2 zd. 2 kc oraz art. 1032 § 2 kc). Powstałby wówczas skomplikowany problem istnienia ograniczenia odpowiedzialności spadkobiercy wynikający z prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku w sytuacji, gdy na podstawie przepisów prawa materialnego ograniczenie to przestałoby istnieć lub też istniałoby, ale w innych granicach. Na etapie ustalania kręgu spadkobierców kwestia zakresu odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe pozostaje na dalszym planie, nabiera ona znaczenia dopiero przy realizowaniu przez wierzycieli spadkowych przysługujących im uprawnień. Zasadzając na rzecz wierzyciela spadkowego dochodzone przez niego świadczenie od spadkobiercy, który przyjął spadek z

dobrodziejstwem inwentarza, Sąd powinien zamieścić w wyroku zastrzeżenie wynikające z art. 319 kpc. Wnioskowanie z przytoczonego przepisu obowiązku zawarcia w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku określenia, w jaki sposób spadkobierca przyjął spadek, stanowiłoby nadinterpretację.

Nabycie spadku przez osobę niemającą pełnej zdolności do czynności prawnej, a więc między innymi przez osobę małoletnią, z wyjątkiem sytuacji, gdy następuje na podstawie oświadczenia o przyjęciu spadku wprost, które jednak za każdym razem wymaga zgody Sądu opiekuńczego jest zawsze bezpłatnym przysporzeniem, którego rozmiar określa ustawa bądź treść testamentu. Gdy długi spadku są równe wartości stanu czynnego spadku lub go przewyższają, to wprawdzie do przysporzenia nie dochodzi, ale nie dochodzi również do żadnego uszczuplenia majątkowego osoby niemającej pełnej zdolności do czynności prawnej.

Sąd Okręgowy nie podzielił twierdzenia pozwanego, że matka powodów w toku sprawy o stwierdzenie nabycia spadku, imieniem małoletnich dzieci – powodów przyjęła spadek wprost, bo stosownie do treści art. 1015 § 2 zd. 2 kc małoletnie dziecko może przyjąć spadek wyłącznie z dobrodziejstwem inwentarza. Jeśli więc złożone oświadczenie o przyjęciu spadku nie określając w jaki sposób małoletni spadkobiercy nabywają spadek, to skoro nie przedłożono zezwolenia Sądu Opiekuńczego na przyjęcie spadku wprost, to należy wnioskować, że doszło do nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Wobec zatem braku w protokole rozprawy spadkowej wyraźnego oświadczenia matki powodów złożonego w ich imieniu o przyjęciu spadku wprost, ani też zgody sądu opiekuńczego na dokonanie tego rodzaju oświadczenia, to małoletni powodowie przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 kc) co rodzi skutek w postaci ograniczenia ich odpowiedzialności za długi spadkowe do stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 kc). Stanowisku temu nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że dokonanie spisu inwentarza miało miejsce dopiero w postępowaniu egzekucyjnym. Oczywiście jest, że spis inwentarza ma istotne znaczenie z samej natury rzeczy w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, bo granicę odpowiedzialności wyznacza wartość ustalonego w inwentarzu stan czynnego spadku (art. 1031 § 2 kc). Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w różnych kontekstach regulują zagadnienie spisu inwentarza (art. 637, 638, 644 kpc). Sporządzenie spisu inwentarza w wykonaniu postanowienia Sądu spadku dokonuje komornik. Ten normalny tryb sporządzania spisu inwentarza nie będzie jednak miał zastosowania w stanie faktycznym objętym żądaniem pozwu. W tym wypadku ustalenie stanu czynnego spadku należy do Sądu Okręgowego, jako Sądu orzekającego w procesie opartego na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 kpc. Ustalenie to, mające charakter incydentalny, stanowi zarazem przesłankę rozstrzygnięcia sprawy na skutek powództwa opozycyjnego. Spis inwentarza stanu czynnego spadku dokonany przez Komornika sądowego A. K. (2) przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie sygn. akt Km 836/11 stanowi dokument urzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 kpc i został oceniony przez Sąd Okręgowy i w oparciu o ten dokument ustalono, że stan czynnego spadku po zmarłym ojcu powodów W. I. wynosi 110.000 zł i do tej kwoty powodowie solidarnie, wobec braku działu spadku, (art. 1034 § 1 kc) ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe – art. 1031 § 2 kc i art. 1032 § 1 kc.

Skoro zatem powodowie spłacili już dług do wysokości 73.311,72 zł ich odpowiedzialność z tytułu wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego, jakim legitymuje się pozwany, zamyka się kwotą 36.688,28 zł (110.000 – 73.311,72 zł). W takiej sytuacji dalsze rozciąganie na powodów odpowiedzialności za długi spadkowe ich ojca nie znajduje podstawy prawnej, a więc powództwo jest zasadne.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku odniósł się do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2011 r. I CSK 439/10, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że sporządzenie spisu inwentarza spadku już po nadaniu wyrokowi zasądzającemu świadczenie klauzuli wykonalności nie stanowi zdarzenia skutkującego wygaśnięciem zobowiązania. W sprawie tej jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, stan prawny i faktyczny był odmienny niż w niniejszej sprawie i dlatego też tego poglądu Sąd Okręgowy nie podzielił tym bardziej, że niniejsza sprawa dotyczy długów spadkowych małoletnich dzieci, które z instytucji dobrodziejstwa przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza korzystają z mocy ustawy i nie mogą ponosić negatywnych skutków działań prawnych swoich rodziców, czy też Sądu, który powinien z urzędu dbać o dobro małoletnich dzieci.

W okolicznościach sprawy, wskazujących na nieuzasadniony przepisami prawa (art. 1015 kc, art. 10931 § 2 kc , art. 319 kpc, art. 792 kpc) brak uwzględnienia przez Sąd z urzędu faktu, że powodowie w dacie przyjęcia spadku byli małoletni , czyni okoliczność sporządzenia spisu inwentarza zdarzeniem przesądzającym wyczerpanie granic ich odpowiedzialności do wysokości masy czynnej spadku. Z tych też względów wytoczone przez powodów w niniejszej sprawie powództwo przeciwegzekucyjne nie zmierza do zmiany orzeczenia , na podstawie którego pozwany uzyskał tytuł wykonawczy, lecz merytorycznie broni powodów przed egzekucją, ponad ich zobowiązanie wynikające z tytułu sukcesji generalnej w zakresie długów spadkowych po ich zmarłym ojcu, tj. ponad wysokość stanu czynnego spadku , co wynika wprost z przepisów ustawy .

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy zaprezentował stanowisko, iż w świetle przedstawionego stanu faktów, szczególnie co do małoletniości powodów w dacie otwarcia spadku i związanego z tym faktem brakiem jakiegokolwiek rozeznania, co do masy spadku, tak też okoliczności, iż możliwość merytorycznej obrony własnej przed wierzycielami ich ojca mogli podjąć po osiągnięciu pełnoletniości, czyni realizację roszczenia pozwanego za nadużycie jego prawa podmiotowego w sytuacji, gdy były współnik ich ojca nadal odpowiada za długi spółki cywilnej, za bytu której doszło do powstania egzekwowanej przez pozwanego wierzytelności (art. 5 kc). W takiej sytuacji korzystanie z uprzywilejowanego traktowania pozwanego, jako wierzyciela małoletnich, co do wartości ponad stan czynny spadku, uznać należy za niezgodne z zasadą ochrony małoletnich dzieci przed niezależnymi od ich woli cywilno – prawnymi skutkami działań ich rodziców. Tym bardziej , iż pozwany nabywając wierzytelność wynikająca z tytułu wykonawczego Sądu Okręgowego w Katowicach miał świadomość, iż zasądzono należność od małoletnich dzieci , gdyż okoliczność ta wynikała z samej sentencji przedmiotowego orzeczenia .

W konsekwencji dokonanych ustaleń i przyjętych poglądów Sąd Okręgowy w Rzeszowie, działając na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 kpc i art. 1032 § 1 kc, a także art. 98 kpc, wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2012 r. sygn. akt I C 762/11:

I. pozbawił wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach Wydział XVII Cywilny z dnia 15 września 1999 r. sygn. akt XVII C 529/98 zasądzający solidarnie od pozwanych L. J., małoletniej A. I. i małoletniego G. I. (1) na rzecz powódki (...) S.A. w T. kwotę 123.577,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot i kwotę 683,18 zł z odsetkami od poszczególnych kwot oraz kosztami procesu w kwocie 9.003 zł, co do którego postanowieniem z dnia 1 października 2010 r. sygn. akt I Co 238/10 Sąd Okręgowy w Katowicach Wydział I Cywilny nadał klauzulę wykonalności na rzecz M. D. wobec przejścia uprawnień z ograniczeniem do kwoty 59.156,08 zł w zakresie należności głównej i do kwoty 106.974,83 zł w zakresie odsetek, a nadto zasądził od dłużników L. J., A. I. i G. I. (1) na rzecz M. D. kwotę 60,96 zł tytułem kosztów postępowania oraz zaopatrzył w klauzulę wykonalności w dniu 9 listopada 2010 r. wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15 września 1999 r. – w stosunku do powodów G. I. (1) i A. K. (1) do kwoty 129.503,59 zł,

II. zasądził od pozwanego M. D. na rzecz powodów G. I. (1) i A. K. (1) solidarnie kwotę 10.076 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 6.476 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej od pozwu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pozwany i zarzucając:

- naruszenie art. 365 § 1 kpc poprzez niezastosowanie,
- naruszenie art. 840 § 1 pkt 2 kpc poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że sporządzenie spisu inwentarza po spadkodawcy powodów – W. I. jest zdarzeniem, na skutek którego zobowiązanie powodów wobec pozwanego objęte prawomocnym wyrokiem wydanym przeciwko powodom bez jakiegokolwiek ograniczenia ich odpowiedzialności wygasło albo nie może być egzekwowane,
- naruszenie art. 1032 § 1 kc poprzez błędne zastosowanie na skutek przyjęcia, że odpowiedzialność powodów wobec pozwanego jest ograniczona do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po spadkodawcy powodów – W. I.,

- naruszenie art. 1015 § 2 kc poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że małoletnie dziecko może przyjąć spadek wyłącznie z dobrodziejstwem inwentarza,
- naruszenie art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na tym, że pomimo braku w protokole sprawy spadkowej oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza uznano, iż powodowie przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza,
- naruszenie art. 637 § 1 kpc oraz § 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 października 1991 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczeniu spadku i sporządzeniu spisu inwentarza poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że spis inwentarza po spadkodawcy powodów rodzi skutki przewidziane z art. 1032 kpc pomimo braku wydania przez Sąd postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza,
- sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego na skutek wadliwej oceny materiału dowodowego polegającej na przyjęciu, że przedmiot niniejszej sprawy dotyczy długów spadkowych małoletnich dzieci, gdy w rzeczywistości przedmiotem sprawy jest zobowiązanie samych powodów objęte prawomocnym wyrokiem wydanym przeciwko powodom jako dłużnikom solidarnym bez jakiegokolwiek ograniczenia ich odpowiedzialności

w n i ó s ł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę na skutek apelacji pozwanego zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w zakresie:

- że poprzednik prawny powodów wspólnie z L. J. prowadzili działalność gospodarczą w formie spółki prawa cywilnego i że kupowali węgiel – opał od (...) S.A. – Kopalnia (...) w T., za który nie zapłacili,
- że w dniu 25.05.1997 r. zmarł ojciec powodów W. I. wspólnik powyższej spółki i że Sąd Rejonowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 4.06.1997 r. sygn. akt I Ns 925/97 stwierdził, że spadek po nim nabyli na podstawie ustawy jego małoletnie dzieci A. I. i G. I. (1), aktualni powodowie, po 1/2 części,
- że wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15.09.1999 r. sygn. akt XVII C 529/98 zasądzono solidarnie od pozwanych L. J., małoletniej A. I. i małoletniego G. I. (1) na rzecz (...) S.A. – Kopalni (...) w T. kwotę 123. 577,49 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot, kwotę 683,18 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot, a także koszty procesu w kwocie 9003 zł ,
- że postanowieniem z dnia 7.03.2002 r. Sąd Okręgowy w Katowicach nadał klauzulę wykonalności powyższemu wyrokowi na rzecz (...) S.A. w T. jako nabywcy wierzytelności (...) S.A. – Kopalni (...) w T.,
- że na wniosek wierzyciela (...) S.A. w T. toczyło się postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem Sądu Rejonowego w Rzeszowie do sygn. akt I Km 42/02 (k. 18) w celu wyegzekwowania należności od powodów i w toku egzekucji zlicytowano mieszkanie położone w R. przy ul. (...) stanowiące uprzednio własność W. I. za kwotę 88.023,35 zł i z tej kwoty wierzycielowi przypadła kwota 73.311,72 zł tytułem należności głównej – Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne postanowieniem z dnia 15.12.2003 r (k. 18) w pozostałym zakresie z powodu bezskuteczności egzekucji ,

- że pozwany M. D. po nabyciu wierzytelności od (...) S.A. w T. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Katowicach o nadanie klauzuli wykonalności na jego rzecz i postanowieniem z dnia 1.10.2010 r. w sprawie I Co 238/10 (k. 13) ten Sąd nadał klauzulę wykonalności na rzecz tego wierzyciela z ograniczeniem do kwoty 59.156,08 zł w zakresie należności głównej oraz z ograniczeniem do kwoty 106.974,83 zł w zakresie odsetek a w pozostałym zakresie wnioszek oddalił,
- że pozwany M. D. w dniu 17.01.2011 r. złożył wniosek egzekucyjny przeciwko powodom i L. J. celem wyegzekwowania kwoty 59.156,08 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 106.974,43 zł tytułem odsetek oraz kosztów postępowania i komornik J. Ł. działający przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie sygn. akt Km 59/11 postanowieniem z dnia 17.01.2011r (k. 19 -21) zajął wierzytelności przysługujące dłużnikom – powodom a także zajął ich wynagrodzenia za pracę,
- że komornik A. K. (2) działający przy Sądzie Rejonowym w Rzeszowie sygn. akt Km 836/11 na skutek wniosku powodów w dniu 20 maja 2011 r. sporządził spis inwentarza po zmarłym W. I. ustalając, że w skład spadku wchodzi jedynie lokal mieszkalny położony w R. przy ul. (...) o wartości 110.000 zł zaznaczając w opisie o oszacowaniu, że przedmiotowa nieruchomości została już sprzedana w drodze licytacji,
- że po śmierci W. I., a to w dniu 20 marca 1998 r. powodowie jako jego spadkobiercy złożyli do Sądu Rejonowego – Sądu Gospodarczego w Rzeszowie wniosek o podział majątku spółki cywilnej, której współnikami byli zmarły ich ojciec oraz L. J. i ostatecznie postanowieniem z dnia 16.06.2005 r. sygn. akt GNs 2/09 ten Sąd oddalił wniosek o podział majątku spółki cywilnej (...) w R. ustalając na podstawie opinii biegłych, że wartość pasywów spółki przekracza wartość aktywów spółki,

nie są kwestionowane i te ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Istotnym dla oceny trafności, czy wadliwości zaskarżonego wyroku, którym Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo, jest rozważenie;

- po pierwsze, czy przyjęcie przez Sąd I instancji, że powodowie nabyli spadek po W. I. z dobrodziejstwem inwentarza, a nie wprost, jest trafne, czy też nie,
- po drugie, jeżeli pogląd powyższy jest trafny, czy w sytuacji, gdy w wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 15.09.1999 r. sygn. akt XVII C 529/98 zasądzającym od L. J., A. I. i G. I. (1) solidarnie kwotę 123.577,49 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu nie ma zastrzeżenia, że powodowie – wówczas pozwani mają prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności (art. 319 kpc), a także w klauzuli wykonalności nadanej na wniosek pierwotnie wierzyciela (...) SA w T., a następnie pozwanego – wierzyciela M. D. przeciwko powodom – dłużnikom jako następcom prawnym pierwotnego dłużnika ich ojca W. I. nie ma zastrzeżenia, że mają prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność (art. 792 kpc) powodowie skutecznie mogą wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne oparte na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 kpc, a to poprzez ograniczenie tytułu wykonawczego do wysokości stanu czynnego spadku – po wykazaniu w tym postępowaniu jaki był stan czynny odziedziczony spadku, a to każdym dowodem.

I. Stosownie do przepisu art. 1012 kc spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić, z tym że oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania, a brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku, jednakże, gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych, albo osoba co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 kc).

Spadek po W. I. otworzył się 25 maja

1997 r. (k. 14), w chwili otwarcia spadku powodowie byli osobami małoletnimi (A. I. urodziła się(...), G. I. (1) urodził się(...). – k. 15 – 16), a więc osobami nie posiadającymi pełnej zdolności do czynności prawnych, za których działała w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku ich przedstawiciel ustawowy matka G. I. (2) i która w dniu 4 czerwca 1997 r. (protokół rozprawy w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku k. 12) imieniem małoletnich wówczas powodów złożyła oświadczenie woli „oświadczam, że przyjmuję imieniem małoletnich spadek po ich ojcu W. I.”. Z tego protokołu nie wynika, aby składając oświadczenie woli posiadała zgodę Sądu opiekuńczego na przyjęcie spadku imieniem małoletnich dzieci wprost.

Tak jak już wyżej podano spadek można przyjąć wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza, gdy tymczasem w złożonym oświadczeniu przedstawiciel ustawowy powodów oświadczył, że imieniem małoletnich dzieci przyjmuje spadek bez określenia „wprost” czy też „z dobrodziejstwem inwentarza”.

Utrwalony jest pogląd, że na przyjęcie spadku wprost w imieniu osoby nie mającej pełnej zdolności do czynności prawnych, a także na odrzucenie spadku potrzebna jest zgoda Sądu opiekuńczego (art. 101 § 3, art. 156, art. 178 § 2 kro), a brak takiej zgody pociąga za sobą nieważność takiego oświadczenia złożonego przez przedstawiciela ustawowego (vide: uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 24 czerwca 1961 r. I CO 16/61 – OSNCP 1963, nr 11, poz. 187, orzeczenie SN z 27 maja 1998 r., I CKN 181/97 – nie publikowane).

W takiej sytuacji powyższe oświadczenie woli złożone przez przedstawiciela ustawowego imieniem wówczas małoletnich powodów należy potraktować, bądź jako oświadczenie woli o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, bo takie oświadczenie woli może przedstawiciel ustawowy złożyć bez zgody Sądu opiekuńczego, bo nie jest to czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka (art. 101 § 1 i 3 kro), bądź jako oświadczenie woli o przyjęciu spadku wprost z tym, że takie oświadczenie woli jest nieważne, bądź też przyjąć, że złożone oświadczenie woli jest bezskuteczne skoro nie zawiera elementu czy spadek przyjmuje się wprost, czy też z dobrodziejstwem inwentarza.

Gdyby przyjąć, że to oświadczenie woli jest nieważne, bądź bezskuteczne, a więc w konsekwencji nie doszło do złożenia oświadczenia woli, bo oświadczenie woli jest nieważne, bądź takie oświadczenie nie wywołało żadnego skutku prawnego, to powodowie nabyli spadek z dobrodziejstwem inwentarza na podstawie przepisu art. 1015 § 2 zd. 2 kc.

Obojętnie zatem jest jak potraktujemy oświadczenie woli przedstawiciela ustawowego powodów z dnia 4 czerwca 1997r., ostatecznie należy przyjąć, że powodowie nabyli spadek po ojcu W. I. z dobrodziejstwem inwentarza, a zatem taki pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wbrew zarzutowi apelacyjnemu pozwanego, jest trafny, chociaż stwierdzenie Sądu Okręgowego zawarte na stronie 14 uzasadnienia, że małoletnie dziecko może przyjąć spadek wyłącznie z dobrodziejstwem inwentarza nie do końca jest prawidłowe w świetle powyższych rozważań – to stwierdzenie nie ma jednak wpływu, że Sąd Okręgowy ostatecznie trafnie przyjął, że powodowie nabyli spadek po ich ojcu W. I. z dobrodziejstwem inwentarza i że za długi spadkowe odpowiadają do wysokości stanu czynnego spadku .

Okoliczność, że nie został sporządzony spis inwentarza po wydaniu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. I. w trybie przepisu art. 644 kpc i że w sentencji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie zaznaczono, że małoletni spadkobiercy nabyli spadek po spadkodawcy po 1/2 części z dobrodziejstwem inwentarza nie może zmienić powyższego stanowiska – Sąd Apelacyjny podziela wywody Sądu Okręgowego w tym zakresie.

Mając powyższe na uwadze, zarzuty apelacyjne o naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisów art. 1015 § 2 kc, 1032 § 1 kc, art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na tym, że pomimo braku w protokole sprawy spadkowej oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza uznano, że powodowie porzucili spadek z dobrodziejstwem inwentarza, nie są trafne .

II. Dominuje pogląd, że jeżeli dłużnikowi zobowiązania, z uwagi na okoliczności faktyczne istniejące już w czasie prowadzenia sporu, a to zobowiązanie oraz zakres odpowiedzialności za nie, przysługiwała możliwość powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności w stosunku do wierzyciela, to tego rodzaju uprawnienie musi być dla

niego zastrzeżone już w samym tytule egzekucyjnym, zgodnie z art. 319 kpc, bo z przepisu tego wynika, że jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność tylko z określonych przedmiotów majątkowych lub do wysokości wartości tych przedmiotów, Sąd może uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. W orzecznictwie sądowym jednoznacznie wskazuje się, że przewidziane w tym artykule zastrzeżenie odnosi się również do przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a Sąd jest obowiązany zamieścić w wyroku to zastrzeżenie z urzędu i to także wtedy, gdyby okoliczność decydująca o ograniczeniu odpowiedzialności ujawniła się lub powstała w toku postępowania apelacyjnego. Złożenie oświadczenia woli o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza przez spadkobierców dłużnika może mieć miejsce już po wydaniu orzeczenia przesądzającego kwestię odpowiedzialności dłużnika za konkretne zobowiązanie. W takim przypadku spadkobiercy dłużnika w postępowaniu klauzulowym, na podstawie art. 792 kpc, mogą uzyskać orzeczenie stwierdzające ograniczenie ich odpowiedzialności za zobowiązanie.

Jeżeli dłużnik nie uzyskał zastrzeżenia w trybie, bądź art. 319 kpc, bądź art. 792 kpc, to na drodze powództwa opozycyjnego nie może uzyskać zmiany brzmienia tytułu wykonawczego wydanego przeciwko dłużnikowi.

Powyższy pogląd odnosi się jednak do sytuacji standardowych, typowych, orzecznictwo jak i doktryna dopuszcza jednak wyjątkowo, że spadkobierca dłużnika (a z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie), po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności, po złożeniu oświadczenia woli o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, może wytoczyć powództwo z art. 840 § 1 pkt. 2 kpc (uchwała SN z 30.09.1985 r III CZP 49/85 – OSNC z 1986r, nr 7 – 8, poz. 109 i cytowane przez Sąd Okręgowy poglądy doktryny), czy też nawet wystąpić z powództwem o ustalenie, gdy Sąd orzekający w wyroku nie zamieścił wzmianki o ograniczeniu odpowiedzialności dłużnika za zobowiązanie mimo istnienia przesłanek do zamieszczenia takiej wzmianki (vide uzasadnienie wyroku z 9.09.1976 r IV Pr 135/76 – OSNC 1977, nr 4, poz. 80).

Przepis art. 840 § 1 pkt. 2 kpc stanowi, że dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości, bądź w części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Powszechny jest pogląd, że użyty w tym przepisie zwrot „zdarzenie” oznacza zjawiska i stany świata zewnętrznego oraz objawy wewnętrznego życia stron, z którymi pozytywne przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań, albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Powołanie się w pozwie na określone zdarzenie następuje w formie zarzutów, które prowadzą do podważenia podstawy egzekucji przez wykazanie, że zobowiązanie nie istnieje lub - z przyczyn materialnoprawnych – nie może być egzekwowane.

Sąd Okręgowy przyjął, że takim zdarzeniem w rozumieniu art. 840 § 1 pkt. 2 kpc, powstałym po wydaniu tytułu egzekucyjnego, czy nadaniu klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, był dokonany spis inwentarza stanu czynnego spadku po spadkodawcy przez Komornika Sądu Rejonowego w Rzeszowie A. K. (3) w dniu 20.05.2011r, sygn. Km 836/11, który to spis ostatecznie przesądził jaki był stan czynny spadku po spadkodawcy powodów i ostatecznie przesądził do jakiej wysokości powodowie odpowiadają za długi spadkowe swojego ojca.

Z tym powyższym stanowiskiem Sąd Apelacyjny się zgadza i dodatkowo podnosi jeszcze następujące argumenty za tym stanowiskiem.

Po pierwsze, powodowie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu toczącej się przed Sądem Rejonowym w Rzeszowie, w sprawie o zapłatę toczącej się przed Sądem Okręgowym w Katowicach byli reprezentowani przez przedstawiciela ustawowego – matkę i na skutek zaniedbań ze strony przedstawiciela ustawowego, ale także i sądu spadku, który odebrał nieprecyzyjne oświadczenie od przedstawiciela ustawowego małoletnich wówczas powodów o przyjęciu spadku po spadkodawcy, a także nieprecyzyjnie sformułował samą sentencję postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, sprzecznie z § 145 ust. 2 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, który nakłada obowiązek na sąd, że w przypadku nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza (a tak było w niniejszym przypadku), należy to zaznaczyć w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku (przepis ten wykracza poza unormowania art. 677 kpc), jak i Sądu Okręgowego w Katowicach, który nie wyjaśnił, dysponując takim postanowieniem o stwierdzeniu nabycia

spadku , czy małoletni spadkobiercy , od których zasądzał należność jako spadkobierców dłużnika , przyjęli spadek wprost, czy z dobrodziejstwem inwentarza i nie wpisał do tytułu egzekucyjnego zastrzeżenia zgodnie z art. 319 kpc,

Po drugie, powodowie nie wiedzieli do końca jaki pozostał majątek po ich ojcu , bo przecież w dniu 20.03.1998 r. jako następcy prawni złożyli do Sądu Rejonowego – Sądu Gospodarczego w Rzeszowie wniosek o podział majątku spółki cywilnej (...) w R., której współnikiem był ich ojciec, podając wartość tego majątku co najmniej na kwotę 114.939,63 zł i sprawa ta toczyła się aż do 2005 r. , bo dopiero postanowieniem z dnia 16.06.2005 r. Sąd oddalił wniosek przy przyjęciu, że wartość pasywów spółki przekracza wartość aktywów,

Po trzecie, po umorzeniu postępowania egzekucyjnego z wniosku wierzyciela (...) SA w T. – po zlicytowaniu mieszkania spadkodawcy - a to postanowieniem Komornika z dnia 15.12.2005 r. IKm 421/02 z powodu bezskutecznej egzekucji , aż do 2011 r. nikt od nich z ich majątku osobistego nie egzekwował długu spadkowego.

Te wszystkie okoliczności , zdaniem Sądu Apelacyjnego, przemawiają za tym , że w tej nietypowej sytuacji , dla uzgodnienia stanu prawnego wyrażonego w klauzuli wykonalności z rzeczywistą sytuacją prawną powodów jako spadkobierców spadkodawcy dłużnika, którzy przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza i odpowiadają za długi spadkowe do wysokości stanu czynnego spadku, że Sąd Okręgowy słusznie i zgodnie z prawem rozstrzygnął niniejszą sprawę w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt. 2 kpc, upatrując „zdarzenia” , o którym się mówi w tym przepisie w wykazaniu przez powodów, dopiero na etapie toczącej się sprawy (wcześniej powodowie nie mieli takiej możliwości , a następnie po umorzeniu postępowania egzekucyjnego w 2005 r. nie zachodziła taka potrzeba), jaki rzeczywiście był stan czynny spadku , który przyjęli z dobrodziejstwem inwentarza .

Dlatego też zarzuty apelacyjne o naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisu art. 365 § 1 kpc, art. 840 § 1 pkt. 2 kpc, art. 637 § 1 kpc i § 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1.10.1991 r w sprawie szczegółowego trybu postępowania przy zabezpieczeniu spadku i sporządzaniu spisu inwentarza poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie , że spis inwentarza po spadkodawcy powodów rodzi skutki przewidziane w art. 1032 kpc, pomimo braku wydania przez Sąd postanowienia o sporządzeniu spisu inwentarza, nie są trafne .

Ponadto przekonują argumenty Sądu Okręgowego , że dochodzenie roszczenia zasądzonego w tytule egzekucyjnym w drodze postępowania egzekucyjnego w stosunku do powodów poza zakres ich odpowiedzialności związanych z tym, że przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza, jest nadużyciem prawa, które nie powinno być chronione (art. 5 kc).

Z tych też powyższych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 108 § 1 kpc w związku z art. 98 kpc .